

Öğrenci B:

Artık *All Quiet on the Western Front* ve *The Grapes of Wrath* gibi kitaplarda yeterince tarihi kurgu/roman okuduğumu düşünüyordum bu haftadan önce. Ghosh'un *In An Antique Land*'ı çok farklı. *The Grapes of Wrath*, çok belirli bir tarihi bağlam içinde kurulmuş [tamamen] hayal ürünü bir hikaye. Ghosh'un kitabı ise, bazı kurgulanmış/hayal edilmiş yönleri bulunan, iki tane birbiriyle iç içe geçmiş tarihi anlatıdan ibaret. Aslında *Antique Land*'in içinde tamamen yaratılmış unsurlar anlamında çok az 'hayali kurgu' vardı. Belki de bu kitabı bir çeşit hayali kurgu yapan şey, bir olay örgüsünün ve karakterlerin olmasıydı, ama her birinden ikişer set. Birçok hayali kurgu-roman, birbiriyle etkileşim içinde iki olay örgüsünden oluşur ve bazen bunlar birbirinden asırlarla ayrılmıştır, ama sadece tarihi kurguda hikaye ve karakterler tarihten gelir. Yazar yaratıcılığı da işin içindeydi ama hikayenin çoğu, 30 sayfadan fazla yer teşkil eden bölüm-sonu notlardan da belli olduğu gibi, araştırma yoluyla yaratılmıştır. Bu kitap öyle eklettik ki, önce ona tarih muamelesi etme konusunda tereddütlüydüm, ama kitabın adının açılımı ("bir gezgincinin hikayesi kısıvesinde tarih"), durumu yeniden değerlendirmeme sebep oldu. Bir tarih çalışması olarak şimdiye kadar yaptığımız okumalar içinde bu, metot bakımından en çeşitli olanı. Hem Ghosh'un hem de Bomma'nın hikayeleri tarihi anlatılar ve Ghosh, modern anlatıda, Mısır'da alan çalışması yapan bir antropolog olduğu için kitapta kültürel antropolojinin güçlü unsurları var. Geertz'in de yaptığına tanık olduğumuz gibi, Ghosh da kişisel deneyimleri vasıtasıyla meşruiyetini kazanan antropolog durumunun ekstrem bir örneğini sunuyor. Mısır köyü hakkındaki anlatı yakın tarih anlatısı, ki bunun da bir takım sorunları var. Oxford'da eğitim görmüş bir Hintli olarak geçmiş ve şimdiki zamandaki medeniyet çekişmeleri üzerine İngilizce yazan Ghosh, belli ki sömürgecilik-sonrası çizgide yazıyor. Ghosh'un hem sömürgecilik-sonrasıyla hem de kültür tarihiyle ilgili yanlarının ispatını, sürekli, gerekli bir dil kaygısından görebiliyoruz, örneğin Yakın Doğu'da yaşamak ve öğrenim görmek için farklı Arapçalara gerek duyması, Ben Yiju'nun karısıyla hangi dilde konuştuğunun problem olması. Çok farklı yaklaşımların hepsini içinde barındıran *Ancient Land*'in, bir tarih çalışması olarak gerçekten kayda değer bir işlevi var mı? Ghosh, daha önce de görmeye alışkın olduğumuz tarzda topladığı tarihi kanıtlara dayanarak hiçbir sonuca erişmiyor. Ama bence kitabın, interdisipliner doğası dolayısıyla, başka, özgün değerleri var. Okuru, daha geleneksel çalışmalarda mümkün olamayacak şekilde dolaysız bir biçimde tarihle angaje ediyor/tarihin içine sokuyor. Ghosh, Bomma'nın dünyasıyla kendi dünyasının arasındaki geçişleri öyle bir inşa ediyor ki, her ikisinde de paralel vakalar (Ben Yiju'nin Hindistanında ve Ghosh'un Nashawy'sinde aşk

evliliklerinde komplikasyonlar, ~270) meydana geliyor. Böyle yaparak, Ghosh'un, geçmişin karakterlerini şimdiki zamanın canlı duyguları ile doldurduğunu ve geçmişi büyük oranda dirilttiğini gördüm. Modern Mısır anlatısında, okur yakın zaman tarihin içine, Ghosh'un köydeki kişisel rolü ve ilişkileri sayesinde giriyor. Bazen, daha yaygın tür tarih çalışmalarında bir 'anlatı' hissetmekte zorlanıyorum çünkü [orada] tarih dokümanlarla yapılıyor ve her anlatıda olabileceği gibi, gerekli birtakım boşluklar var. Ghosh tarihi kurgu-roman üslubunda yazdığı için, tarihi kayıtlardaki bir boşluğu, "emin olamayız, ama..." şeklinde yorumla tamamlayabilir. Beynimin, bu sınırlayıcı sözleri etkin bir biçimde gözardı ettiğini ve kesintisiz bir tarihi anlatı oluşturduğunu farkettim, ki bu bence Ghosh'un istediği etkiydi. Sonunda, okurun tarihle kişisel karşılaşması, Ghosh'un kendini Bomma'yla aynı tutmasıyla doruğa çıkıyor. Ghosh gerçekten hiçbir zaman Bomma'yla ilgili enformasyonun onu neden çok ilgilendirdiğini söylemiyor, ama sonradan netleşiyor ki o, kendini ve Bommayı zaman içinde ayrılmış paralel gezginciler olarak görüyor. Ghosh'un Bomma'yla ilgili araştırmasına olan kişisel yatırımı ne kadar anlayabildiysem, tarihin içine daha çok girebildim. Ghosh'un, herhangi bir teorik beyan sunmaktan oldukça uzak olduğu halde çok ikna edici olmuş olmasını da ilginç buldum. Şöyle ki, (bu tarz bir kitapta), buna [teorik beyana] eşdeğer olan fikirler, zamanla, tarihle, Batı emperyalizmiyle, vs., ilgili ortaya attığı fikirler, iyi bir romancının fikirlerinin ikna edici olmasıyla aynı sebepten dolayı, ki bu romana benzer formatın bir avantajıdır, iyi sunulmuş ve ikna edici tarihi kanıtlar olmamasına rağmen ikna ediciydi. Bu kitabın en ilginç yönünün şu olduğunu düşündüm, Ghosh'un geçmişle ve şimdiki zamanla ilgili deneyimleri, nasıl olup da birbiriyle etkileşim halindeydi. Yukarıda belirtilenlerden başka, bu [durum], zaman zaman su yüzüne çıkan, tarihteki uzun vadeli yapıları yorumlama/kavrayış yeteneğinden belli oluyor. Ghosh şimdiki zamana baktığında örneğin, hem devlet gücü bakımından, hem de köylülerin nezdinde bir ülkenin "gelişim merdiveninde" nerde durduğuna ait fikirler bakımından, anlam ifade edenin, şiddet ve silahlar olduğunu belirtiyor. Geçmişe baktığında, dayanışma ve uzlaşmanın zorlamadan/güç kullanımından çok daha önemli olduğu bir dünyayı yeniden yaratıyor ve o dünyanın kaderinin mühürlendiği anı (Portekizli'nin Mangalore'u ziyareti) resimliyor. Bu ani değişim, bir bakıma Ghosh'un köyden uzak kaldığı on yıllık süreçte gerçekleşen, ve köy yaşamının yapısını radikal bir biçimde değiştiren hızlı modernizasyona paralel geliyor. Ghosh, genel olarak tarihin ve zamanın doğasıyla ilgileniyor, hatta bir an diyor ki, "benim hayal etmekte her zaman zorlandığım şey tam da zamanın mutlaklığı ve çağların [epochs] ayrıklığıydı [discreetness]." Tarihin kendini tekrar etmesinin çeşitli yollarını belirterek, geçmişle şimdiki zaman arasındaki çizgiyi bulandırmak için elinden geleni yapıyor. Biraz

zorlasak, diyebiliriz ki bu *Annales* tarihini andırıyor. Ghosh özellikle coğrafi özelliklere odaklanmıyor ama her zaman tarihte tekrar tekrar oluşan kuvvetleri ve kendini tekrar eden kalıpları vurguluyor, ve de bir olayı eşsiz bir önemlilik arz eden olarak görmekten hiç hazzetmiyor, Mangalore'yi bombalayan Portekiz gemileriyle, modern anlatıdaki Birinci Körfez Savaşının başlangıcı arasında bile, bir çok şekilde paralellik kurulmuş görünüyor. Yine de *Antique Land* 'gerçek' bilim midir diye düşünüyorum. İçinde birçok tarihi gerçek var ama münhasır olarak tarihi kuvvetlendirmek/zenginleştirmek için değil. Ama aslına bakarsanız gerçek bilim olup olmamasının da önemli olduğundan emin değilim. Ortaçağ Yakın Doğu tarihiyle ilgili en çok şeyi ben, inanılmaz derecede kuru Goitein okumasından değil, *Antique Land*'den hatırlayacağım, bu da Ghosh'un 'saf' tarih yazmadığından dolayı değil, ilgi çekici bir anlatısı olduğundan olacak. Bu bakımdan, *Ancient Land* bana en çok Richard Rhodes'un *The Making of the Atomic Bomb*'unu hatırlattı. Bu kitap saf bir tarih kitabı, ama orda tarihi aktörler o kadar sevecen bir biçimde biyografilendiler ve bilimsel geçmişleri o kadar derinden incelendi ki , Rhodes'un becerikli kalemi sayesinde tarihi anlatı çoğu romandan daha ilgi çekici [hale gelmiş]. Belki tüm tarihi çalışmaların ilgi çekici ve eğlendiren tarzda olmasını istemek çok fazla olur, ama düşünüyorum da eğer tarih daha serbest şekilde yazılmış olsaydı tarihten ne kaybederdik/ne kadar eksilmiş olurdu. Okunurluk, tarihi titizlik pahasına olmak zorunda mı?